

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii, Et
Ivdicis Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ
Hispaniæ, ac insignis Ecclesiæ Vimaransenis Thesaurarij
Maioris, Collectanea Doctorvm, Qui ...**

Barbosa, Agostinho

Venetiis, 1643

4. De transubstantione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14108

Infra can. 7.
Rom. 6.
cap. semel
Christus c.
iteratur; e.
singuli. & c.
qui mandu-
cant de conf.
diff. 2. infra
canon. 3.

fides in Ecclesia Dei fuit, a statim post consecrationem, d verum Domini nostri corpus, verumque eius sanguinem sub panis & vini specie vna cum ipsius anima & diuinitate existere, sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub vini specie, ex vi verborum, ipsum autem corpus sub specie vini, & sanguinem sub specie panis, animamque sub vtraque; vi naturalis illius connexionis, & concomitantia, qua partes Christi Domini, e qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se, copulantur: diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticam vniionem. Quapropter verissimum est, f tantundem sub alterutra specie, atque vtraque contineri. Totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie, & sub eius partibus existit.

1. Vide Dionys. de Ecclesiast. hierarchia, cap. 3. Chrysoft. homil. 60. ad populum, & cap. 83. in Martham, Catechisin. Roman. de Eucharistia, Sor. in 4. dist. 1. quæst. 4. art. 6. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 6. Soar. tom. 3. disput. 30. sect. 2. Cardin. Bellarm. lib. 4. de Eucharistia, cap. 29. & 30. Balduin. un. super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 3. cap. 5. Vazq. in 3. part. D. Thoma tom. 3. disput. 186. num. 5. Agid. de Coninck de Sacrament. & censur. q. 76. num. 2. & quæst. 79. num. 35. Petr. de Ledefma in summa p. 1. vbi de Eucharistia, cap. 7. conclus. 1. Valer. Reginald. in praxi fori pauciter lib. 29. num. 4. & 5. Bonacina de Sacrament. disput. 1. q. 1. puncto 2. in fine, Molfes. in summa Theologia moralis, tract. 3. cap. 3. num. 30. & cap. 5. num. 21. Layman in Theologia moralis lib. 5. tract. 4. cap. 1. num. 3. Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Venerab. Eucharist. Sacramento disput. 3. sect. 7. num. 51. & disput. 8. sect. 3. num. 21. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disput. 1. diffie. 1. in fine, vbi quod præstat, & excedit reliqua Sacramenta.
2. a Statim post consecrationem, &.] Sub speciebus panis ex vi verborum ponitur Christi corpus viuum, infor-

matum anima, & humoribus, ac cæteris partibus, non solum spectantibus ad substantiam, verum etiam pertinentibus ad ornatum corporis Christi, ita S. Thom. 3. p. q. 76. art. 1. ad 3. Henriq. in summa lib. 8. cap. 26. §. 1. in commento littera F. plures apud Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quæst. 3. puncto 5. num. 10. & 11. vbi num. 16. cum Angl. & Iacob. de Graff. obseruat sub speciebus panis adesse sanguinem Christi, non ex vi verborum, sed concomitantè.

3. b Et sanguinem sub vini specie, &c.] Sub speciebus vini ex vi verborum ponitur tantummodo sanguis Christi, quia sanguis Christi primario significatur, & in ipsum conuertitur vinum; ergo sanguis Christi existit sub speciebus vini ex vi verborum; cætera vero, quæ sunt coniuncta Christo, ponuntur sub speciebus per concomitantiam, ita Philarch. de officio Sacerd. part. 2. lib. 1. cap. 20. Barthol. ab Angelo dialog. 4. §. 145. Agid. de Coninck d. quæst. 76. art. 1. num. 5. Bonacin. d. punct. 5. num. 13. & alij proximè citati, Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Euchar. disput. 5. diffie. 5.

De Transubstantiatione.

CAPVT IV.

Quoniam autem Christus, Redemptor noster, corpus suum id, a quod sub specie panis offerebat, verè esse dixit, ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis & vini conuersionem fieri totius substantia^b panis, a in substantiam corporis Christi, Domini nostri, b & totius substantia^c vini in substantiam sanguinis eius, quæ conuersio conuenienter, & propriè à sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

Vide cap. panis, de consecr. dist. 2. cap. cum Martha, de celebrat. Missar. S. Thom. part. 3. quæst. 75. art. 2. vbi Nugn. diffie. 1. & art. 4. diffie. 1. Victor in summa, vbi de Eucharistia num. 66. Iodoc. Coce. in thesauro Catholico tom. 2. lib. 6. art. 1. Henriq. in summa lib. 8. cap. 22. Soar. tom. 3. disput. 58. Valent. tom. 4. disput. 6. quæst. 3. puncto 2. Vinald. in candel. aureo, vbi de Eucharistia, cap. 7. num. 20. Chamerot. de Sacram. vbi de Eucharistia, cap. 6. Vazq. in 3. p. D. Thoma q. 75. disput. 181. Agid. de Coninck de Sacrament. & cens. tom. 1. q. 75. num. 49. cum seqq. & à num. 171. Petr. de Ledefma in summa part. 1. de Sacram. vbi de Eucharistia, cap. 6. conclus. 1. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fori pauciter lib. 29. à num. 34. Bonacin. de Sacram. disp. 4. q. 3. puncto 6. §. 2. Molfes. in summa Theolog. moral. tract. 3. c. 5. num. 14. Filluc. in quæst. moralib. tract. 4. nu. 124. cum seqq. multos ex SS. Patribus refert Torrelanca de iure spirit. lib. 2. cap. 8. num. 57. cum seqq. Hurtado de Sacrament. tract. de Eucharist. disput. 4. diffie. 2. vers. veritas, & diffie. 3. & 4.

In substantiam corporis, &c.] Aduertit Ioan. de Lugo d. tract. de Venerabili Eucharist. Sacram. disp. 8. sect. 4. num. 98. Patres Concilij per substantiam corporis noluisse includere organizationem substantialem prouenientem formaliter ab ipsa forma rationali.

b Et totius substantia vini in substantiam sanguinis eius.] Ergo videtur quod sola substantia vini conuertitur in sanguinem Christi, & non aqua; sed argumentum non bene procedit, nam Catholica veritas est aquam simul & vinum transubstantiari in sanguinem Christi, ita Cardin. Tolet. in sum. lib. 2. c. 25 §. rursus sine vinum, Henriq. lib. 8. de Eucharist. cap. 12. Alex. Pefant in 3. p. q. 74. artic. 8. disput.

2. Agid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. quæst. 74. artic. 8. Ioan. Baptist. Scortia de Sacrific. lib. 4. c. 1. nu. 14. Ioan. Præpos. d. quæst. 74. art. 8. dub. unico, Layman in Theolog. moralis lib. 5. tract. 3. cap. 1. num. 9. Antonin. Diana moral. resol. p. 3. tract. 4. de Sacram. resolut. 49. late Ioan. de Lugo de Sacram. tom. 1. tractat. de Venerabili Eucharist. Sacramento disputat. 4. sect. 3. per tot. num. 39. cum seqq. vbi num. 63. dicit in præfenti vini nomine intelligi ea, quæ ingredientur ad componendum vinum vfuale in ratione vini compositi ex vino mero, & modica aqua, illud quippe compositum est propriè vinum vfuale; quare partes omnes, quæ illud componunt, veniunt appellatione vini, non vt scorsim sumptæ, sed vt componunt illud poculum, quod est vinum; & num. 65. respondet ad alia verba huius decreti, quæ in contrarium facere videbantur.

Consecrationis verbis cum debita intentione à Sacerdotibus prolatis panis, & vinum (vt verbis S. Thom. opusc. 4. vtat) in corpus, & sanguinem Christi transubstantialiter conuertitur, & Christus Deus, & homo perfectus, & in tanta quantitate, quanta sunt in Cruce, & est in celo, sub modici panis specie taliter continetur, vt manducetur à fidelibus, & minime laceretur, taliter continetur, vt diuidantur species; Christus verò Dominus integer perseveret: quia nec augetur ex augmento, vel pluralitate specierum, nec ex ipsarum paruitate, aut paucitate minuitur. Taliter continetur vt diuisis speciebus sub quauis diuisionis particula totus Christus Dominus integer perseveret. Taliter continetur vt accidentia etiam sine subiecto eodem existant, & absque panis, & vini substantia eundem effectum habeant

Lucæ 22.
Ioann. 6.
1. Cor. 11.
b Cap. panis
de conf. dist.
2. c. cñ Mar-
thæ de celeb.
Miss. infra
can. 2. Inn. 2.
Later. Conc.

ac prius faciando, & inebriando. Taliter continetur, vt fides locum habeat dum visibile inuisibiliter sumitur sub aliena specie occultatum, & sensus a deceptione redduntur immunes, qui de accidentibus iudicant sibi notis. Quid igitur hoc mysterio mirabilis, in quo tot, tantaque adunantur mysteria? quid hoc Sacramento salubrius, quo purgantur peccata, virtutes augentur, & mens omnium spiritualium charismatum abundantia

impinguatur? quid hoc conuiuium suauius, in quo Christus sumitur, recollitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futura gloria nobis pignus datur? O insigne miraculum! O admirabile, & diuinitimum Sacramentum! quae mens non expaueat? quis intellectus non deficiat? omnis sensus hebescit, omnis ratio euanesceat; prorsus Dialecticorum inquisitio absit, hoc sola fides probat, & agnosceat.

De Cultu, & ueneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda.

C A P V T V.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Festum corporis Christi quando institutum.
- 3 Officium corporis Christi composuit S. Thomas Aquinas.
- 4 Festum corporis Christi tempore interdicti apertis Ecclesiarum ianuis celebrari potest.
- 5 Processio corporis Christi in eius festo debet inchoari a Cathedrali.

Nillus itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto patriae cultum, qui uero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in ueneratione exhibeant. Neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit a Christo Domino, ut sumatur, institutum. Nam illum eundem Deum praesentem in eo adesse credimus quem Pater aeternus introducens in orbem terrarum dicit: ^b Et adorent eum omnes Angeli Dei, quem Magi procedentes adorauerunt, ^c quem denique in Galilaea ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura relatur, Declarat praeterea sancta Synodus, pie & religiose admodum in Dei Ecclesiam ^d inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis, & peculiari quodam, & festo die, praecelsum hoc & uenerabile Sacramentum singulari ueneratione, ac solemnitate celebraretur, ^e utque in processionibus reuerenter, & honorifice illud per uias, & loca publica circumferretur. Aequissimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga communem Dominum, ^f & Redemptorem pro tam ineffabili, & plane diuino beneficio, quo mortis eius uictoria & triumphus repraesentatur. Atque sic quidem oportuit uictoricem ueritatem de mendacio & haeresi triumphum agere ut eius aduersarij in conspectu tanti splendoris & in tanta uniuersae Ecclesiae letitia positi, uel debilitati, & fracti tabescant, uel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant.

^a Intra canon. 6.

^b Psalm. 96. Hebr. 1. March. 7.4. March. 28. ^c Luca 24. ^d Urbanus Papa citatus Clementinorum lib. 3. de reliq. & uenerat. sanctorum. ^e infra can. 6. f. l. Cor. 15. Hebr. 2.

Vide repert. Inquisit. uerb. laetitia, Durant. de ritibus Ecclesiae lib. 2. cap. 40. Azor. d. ad l. 2. num. 1.4. tit. 1. lib. 1. noue recop. Soar. tom. 3. de Sacrament. disput. 35. & de Relig. tom. 1. lib. 2. de ritibus festis cap. 7. de festis Christi post Resurrectionem num. 4. Aegid. de Coniunct. de Sacram. & censur. quest. 73. num. 15. & quest. 76. num. 85. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 29. num. 37. in fin. r. Raph. de la Torre in 2. 2. D. Thomae tom. 2. quest. 99. art. 3. disput. 8. in princip. Paul. Fusc. de uisit. lib. 1. cap. 5. num. 5. Mottel. in summa Theologiae moralis tract. 3. cap. 6. num. 10. & tract. 11. cap. 6. num. 30. Homobon. de bonis de examine Ecclesiae p. 1. tract. 4. cap. 12. quest. 113. ^a Peculiari quodam, & festo die, &c. Urbanus IV. in consuet. 1. incip. Transiturus de hoc mundo ad Patrem, de anno 1262. decernit ut uelocitas festi corporis Christi solemniori, & frequentiori apud Christianum populum cultu & ueneratione colatur feria quinta proxime sequenti octauam Pentecostes, quam quidem iucundiorum facit publica totius Cleri, & populi supplicatio eo die de more fieri solita, & peccatorum condonatio, quae beneficio Pontificis conceditur singulis, qui hoc die festo diuinis officijs interfunt, & habetur in Clem. si Dominum, de reliq. & uenerat. Sanctor. referunt Azor. instit. moral. part. 2. lib. 1. cap. 14. Vicent. Filiuc. in quest. moral. lib. tom. 2. tract. 27. cap. 3.

num. 35. Suar. d. e. 7. de festis Christi post Resurrectionem num. 3.

Officium sanctissimi Corporis Christi fuit compositum a S. Thoma Doctore Angelico iussu eiusdem Urbani IV. a quo in praemium retulit columnam argenteam, ita ex Naucler. & Genebrard. refert Raguc. de Missa in Ecclesia quest. 109. num. 3.

Festiuertatem istam tempore interdicti apertis Ecclesiarum ianuis celebrari posse edixit Martinus V. constitut. 12. incip. Ineffabile. 7. Kal. Iunij 1429.

Processio sanctissimi Corporis Christi in eius festo debet inchoari a Cathedrali, Sel. in selectis Canonice. cap. 11. num. 2. ubi refert ita decretum per S. Congreg. Rit. in Tuscanen. 19. Augusti 1619. Magis enim decet ut solemnitas uenerabilis Sacramenti celebretur in Cathedrali Ecclesia, quam in alia, ex eaque sumatur sanctissimum Sacramentum, & in processione per uias publicas circumferatur, & ad eandem Ecclesiam referatur, sicut testatur resolutum Armendar. in addit. ad recop. legum Navarrae lib. 4. titul. 29. l. 1. §. 1. de constituendo semel in anno, num. 8. De anniversario pro celebranda festiuitate sanctissimi Corporis Christi, uide Perez de Lara de anniuers. & Capellan. lib. 1. cap. 24. per tot. ubi numero 9. quaerit cur festum Corporis Christi non celebretur in die Cae. Domini?

3.

4.

5.

6.

De Afferuando S. Eucharistiae Sacramento, & ad infirmos deferendo.

C A P V T VI.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Parochiali in Ecclesia, quamuis pauperi, afferuari debet Eucharistiae sacramentum.
- 3 Ordinarius non potest concedere licentiam afferuandi sanctissimum Sacramentum in Ecclesia non Parochiali.
- 4 Sacrarium ubi & quomodo collocandum.
- 5 Eucharistiae sacramentum quomodo ad infirmos deferendum.
- 6 Onus deferendi sanctissimum Sacramentum ad infirmos est de pertinentibus ad curam animarum.
- 7 Eucharistiae sacramentum est deferendum ad infirmos.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

F 3 mos.